

Зроблено висновок, що підготовка викладачів професійної освіти до реалізації проєктів ППП у Європі базується на комплексному підході, що поєднує теоретичні знання, практичний досвід та розвиток ключових навичок. Цей підхід сприяє підвищенню ефективності партнерських відносин у сфері освіти та забезпеченню якості навчання.

Ключові слова: партнерство (ППП), педагог професійної освіти, професійна освіта, публічно-приватне підготовка викладачів.

Література

- Public-private partnerships for skills development.* (2021). Publications Office of the EU. <https://data.europa.eu/doi/10.2816/422369>
- Radkevych, V. (2023). Public-private partnership in vocational education of European countries: leading development trends. *Professional Pedagogics*, 2(27), 14–28. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2023.27.14-28>
- Voronina-Pryhodii, D. A. (2022). Yevropeiskyi dosvid derzhavno-pryvatnoho partnerstva zi stvorennia prohram pratsevlashtuvannia ta zainiatosti molodi. *Innovatsiina profesiina osvita*, 1(2), 50–52. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733359>

РОЛЬ ОСВІТИ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Людмила Гапон

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

Метою дослідження є докладний аналіз стану і тенденцій розвитку освіти протягом життя за кордоном, а саме у державах-членах ЄС, та визначення ролі освіти протягом життя у забезпеченні національних інтересів цих держав у гуманітарній, соціальній та економічній сферах. Крім того, будуть запропоновані заходи для розвитку системи безперервної освіти в Україні.

Усвідомлення важливості освіти протягом життя для людського розвитку призвело на початку XXI століття до модернізації європейської політики у сфері освіти. Лісабонський саміт Ради Європи у березні 2000

року прийняв «Меморандум освіти протягом життя» (A Memorandum of Lifelong Learning) (Commission of the European Communities, 2000). В Меморандумі підкреслюється, що безперервна освіта повинна стати головною політичною програмою громадянського суспільства, соціальної єдності й зайнятості. Також у Меморандумі було визначено шість принципів безперервної освіти.

Принцип 1 – нові базові знання і навички для всіх – гарантує загальний неперервний доступ до освіти для отримання й поновлення навичок, необхідних для включення людини в інформаційне суспільство. Підсумкові документи Лісабонського саміту відносять до таких навичок комп'ютерну грамотність, іноземні мови, технологічну культуру, підприємництво та соціальні навички.

Принцип 2 – збільшення інвестицій в людські ресурси – має на меті значно збільшити інвестиції в людські ресурси для підняття пріоритету найважливішого надбання Європи – її людей. В останніх документах ЄС пропонується підвищувати капіталовкладення в людські ресурси, діючи на основі соціального партнерства і поширюючи досвід передових компаній.

Принцип 3 – інноваційні методики викладання й навчання – включає розробку нових методологій навчання для системи безперервної освіти протягом життя. З розвитком інформаційного суспільства освітні технології стають усе більше орієнтованими на користувача. Методи навчання як у формальній, так і в неформальній системі освіти повинні орієнтуватися на користувача, змінюватися в напрямку особистісної мотивації, критичного мислення й уміння навчатись.

Принцип 4 – нова система оцінки отриманої освіти – пропонує докорінну зміну підходів до розуміння і визнання навчальної діяльності та її результатів, особливо у сфері неформальної та інформальної освіти. Визнання такої освіти допоможе підвищити мотивацію до безперервної освіти. Актуалізується потреба у розробці якісної системи «Акредитації попередньої і неформальної освіти» (Accreditation of Prior and Experiential Learning – APEL).

Принцип 5 – розвиток наставництва й консультування – зобов'язує забезпечити кожному протягом усього життя вільний доступ до інформації про освітні можливості та до необхідних консультацій і рекомендацій. Має бути створена постійна консультаційна служба, яка надаватиме рекомендації в сфері освітнього, професійного та особистісного розвитку і буде орієнтована на інтереси та потреби активного користувача.

Принцип 6 – наближення освіти до місця проживання – переконує наблизити освітні можливості до місця проживання споживачів за допомогою мережі навчальних та консультаційних пунктів і використання інформаційних технологій. Маючи свободу пересування люди не повинні, однак, бути змушеними залишати своє рідне місто чи село для отримання якісної освіти.

Серед загальноосвітніх тенденцій розвитку суспільства, що обумовлюють поширення в розвинених країнах концепції «освіта протягом життя», для України особливо актуальними є такі (National Institute for Strategic Studies, 2015):

Зростання ролі людського капіталу у природі національного багатства. Людський капітал у національному багатстві світового співавторства складає 64 %, природний капітал – 20 %, а фізичний лише 16 %. Питома вага людського капіталу у розвинених країнах (Фінляндія, Швейцарія, Німеччина, Японія, США) становить до 80 % їхнього національного багатства. Основний приріст національного багатства визначається сьогодні, передусім, умовами, створеними для розкриття людського потенціалу. Однією із найважливіших умов такого розкриття, беззаперечно, виступає освіта.

Несприятливі демографічні тенденції. Зниження народжуваності та старіння населення в викликає потребу у створенні умов для навчання людей зрілого і старшого віку. Освіта дорослих стає сьогодні важливим чинником соціально-економічного розвитку.

Прискорення темпів оновлення професійних знань. Нині щорічно оновляється близько 5 % теоретичних і 20 % професійних знань. Одиниця виміру старіння знань фахівця, прийнята у США – період «напіврозпаду» компетентності, тобто зниження її на 50 % внаслідок появи нової інформації, показує, що за багатьма професіями цей період настає менш ніж через 5 років, тобто стосовно вітчизняної системи вищої освіти часто раніше, ніж закінчується навчання. Вирішення проблеми полягає в переході до освіти протягом життя, де базова освіта періодично повинна доповнюватися програмами додаткової освіти і організується не як кінцева, завершена, а лише як основа, фундамент для подальшого навчання.

Утвердження в європейському освітньому просторі концепції «освіти протягом життя». Навчання протягом життя передбачає зростання інвестицій у людей і знання; набуття основних навичок, включаючи цифрову грамотність; поширення інноваційних, більш гнучких форм навчання. Мета

полягає в забезпеченні людей будь-якого віку рівним і відкритим доступом до якісного навчання. Рада Європи затвердила навчання протягом життя як один з основних компонентів європейської соціальної моделі. Таке навчання не обмежується лише сферою освіти – воно також є критичним фактором у сферах зайнятості й соціального забезпечення, економічного зростання і конкурентоспроможності (European Commission, 2001).

Національна безпека Української держави в гуманітарній, соціальній, економічній сферах вимагає знаходження адекватних відповідей на ці виклики. Проблематику безперервної освіти можна умовно розділити на дві основні сфери. Перша пов'язана з побудовою системи безперервної освіти як частини соціальної практики (соціально-освітній аспект безперервної освіти). Друга із процесом засвоєння людиною нового життєвого, соціального, професійного досвіду. Саме тому у сфері освіти дорослих проголошено сполучення принципу безперервності освіти із принципом навчання протягом життя і формуванням суспільства знань. Тим самим зроблена спроба закріпити в суспільній свідомості розуміння взаємної відповідальності суспільства, держави й особистості за розвиток освітніх процесів (National Institute for Strategic Studies, 2015).

Як висновок, навчання має відповідати різноманітним інтересам і можливостям громадян, органічно вписуватися в їхній спосіб життя, враховувати специфіку запитів того чи іншого контингенту й навіть окремих груп населення. Освіта протягом життя покликана підвищувати рівень загальних знань і розширювати можливості участі громадян у культурній, соціальній і політичній діяльності країни. Більше того, вона вносить вклад у подальшу демократизацію суспільства, а також сприяє посиленню позиції людини в професійній діяльності.

Необхідність у розробці теоретично обґрунтованих, практично значимих і переконливих концептуальних підходів до організації системи неперервної освіти в Україні досі існує. Навчання протягом життя на національному рівні має бути визначене як повноправне освітнє поле з відповідною увагою до контролю й перевірки якості та забезпеченням визнання різноманітних форм освіти. Державою мають визнаватися всі можливі форми, формати й методи навчання, а не тільки формальна освіта. Важливо, щоб Україні сформувалася загальна культура навчання – щоб навчання цінувалося, заохочувалося й було доступним всім бажаним, стало невід'ємною частиною трудових відносин.

Ключові слова: безперервна освіта, країни ЄС, освіта протягом життя, тенденції.

Література

Commission of the European Communities. (2000). *A Memorandum on Lifelong Learning*. http://arhiv.acs.si/dokumenti/Memorandum_on_Lifelong_Learning.pdf

European Commission. (2001). *Making a European area of lifelong learning a reality*. <http://ec.europa.eu/education/>

National Institute for Strategic Studies. (2015). *Osvita protiahom zhyttia yak chynnyk liudskoho rozvytku*. Analitychna zapyska. <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/osvita-protyagom-zhittya-yak-chinnik-lyudskogo-rozvitku>

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ В УКРАЇНІ

Оксана Глушко, к. пед. н.

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Метою дослідження є виокремлення ключових євроінтеграційних тенденцій розвитку шкільної освіти в Україні.

З'ясовано, що система шкільної освіти України характеризується євроінтеграційними тенденціями, це напряму корелюється з державною політикою, дотриманням європейських цінностей, спрямованістю на інтеграцію в європейський і світовий освітній простори.

Одним із ключових принципів освітньої політики України визнано інтеграцію України в міжнародний освітній простір (Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (2016); Закон України «Про освіту» (2017); Дорожня карта європейської інтеграції держави у сферах освіти і науки до 2027 року (2023)). Отримання Україною статусу кандидата на вступ до ЄС (2022) передбачає виконання Копенгагенських критеріїв, гармонізацію законодавства України, з законодавством Європейського Союзу. Зокрема Копенгагенські критерії включають такі вимоги, як: наявність розвинених демократичних інституцій, верховенство права, дотримання та повага до прав людини тощо.